دسترسی در سایتِ http://jnrm.srbiau.ac.ir
سال هفتم، شماره بیست و نهم، فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۰
شماره شاپا: ۲۵۸۸-۵۸۸X

دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات

پژوهش‌های نوین در ریاضی

بکارگیری رویکرد فازی در سیستم سفارش‌دهی کنترل موجودی (مدل میزان اقتصادی سفارش)

معصومه دانش شکیب *

استادیار، گروه مدیریت صنعتی، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قزوین، قزوین، ایران

تاریخ ارسال مقاله: ۹۸/۰۵/۱۴ تاریخ پذیرش مقاله: ۹۸/۰۷/۲۱

چکیده

اگرچه مدیران سازمان‌ها در پی آن هستند که با حداقل امکانات حداکثر استفاده و مطلوبیت را از آن خود و سازمان خود نمایند، با اینحال، تعداد محدودی از مؤسسات تولیدی هستند که به اهمیت کنترل موجودی و استفاده از سیستم‌های کنترل موجودی انبار بعنوان ابزاری مدیریتی واقفند و اقداماتی جهت برقراری آن نموده‌اند. سایر مؤسسات بعلت عدم دسترسی به اطلاعات درست و به موقع از موجودی‌ها و میزان و نوع آن‌ها قادر به تهیه و تدارک موجودی‌های موردنیاز نیستند. از طرفی در مدل‌های کنترل موجودی کلاسیک، پارامترها می‌بایست به صورت قطعی تعیین شوند و با توجه به این که در مسائل دنیای واقعی پارامترها اکثرا به صورت غیر قطعی و مبهم است بنابراین مدل‌های مذکور تا حدودی واقعیات را نادیده گرفته و این امر موجب شده تا مدیران تمایلی به بکارگیری این مدل‌ها نداشته باشند بنابراین تحقیق حاضر به دنبال پاسخ این سوال است که آیا بکارگیری مدل‌های کنترل موجودی فازی می‌تواند این نقیصه را بر طرف کرده، پارامترها را به صورت واقعی‌تری وارد مدل نماید و بنابراین در عمل موجب کاهش هزینه کل موجودی و بهبود نگرش مدیران صنایع نسبت به بکارگیری این مدل‌ها گردد؟ بدین منظور مدل میزان اقتصادی سفارش فازی ارائه و با یک مثال عددی مورد بررسی قرار گرفت، یافته‌ها پاسخ مثبت به سوالات فوق الذکر را مورد تأیید قرار دادند.

واژه‌های کلیدی: مدل‌های کنترل موجودی، میزان اقتصادی سفارش، هزینه نگهداری، هزینه سفارش، فازی

*. عهده‌دار مکاتبات: Email:ms_danesh.shakib@yahoo.com

۱. مقدمه

یکی از ابعاد بسیارمهم سازمان بعنوان نظام فنی و اجتماعی در حال حاضر، بهترین شیوه بکارگیری از دارائی‌های موسسه است و همچنین قسمت عمده‌ای از دارائی‌های موسسات در موجودی‌های انبارهای آن مؤسسات نهفته و انباشته شده است و مدیریت مالی و تدارکات و انبارها درصدند تا ترکیب بهینه‌ای را که متضمن حداکثر سود یا حداقل هزینه برای مؤسسه باشد را معین بنمایند [۱]. یکی از مسائلی که ذهن بسیاری از مدیران واحدهای تولیدی و بازرگانی را به خود اختصاص می‌دهد، کنترل و مدیریت موجودی‌های سیستم می‌باشد. مسائلی از قبیل میزان و زمان سفارش‌های مواد اولیه یا قطعات نیمه‌ساخته، تعیین نوع سیستم کنترل موجودی، تعیین ظرفیت انواع انبارها و برنامه‌ریزی برای تحویل به موقع و اقتصادی سفارش‌ها در این بحث قرار دارند [۲]. در این راستا بسیاری از محققین مدل‌های مختلف را برای کنترل موجودی در شرایط گوناگون ارائه داده‌اند [۱] و از سال ۱۹۱۵ توجه خاصی به ایجاد و توسعه مدل‌های ریاضی جهت کنترل موجودی انبار و کمک به تصمیم گیرنده در مورد تعیین مناسب‌ترین سطح موجودی شده است. یکی از این مدل‌ها، مدل میزان اقتصادی سفارش (EOQ) است. مدیران همواره به دنبال این پاسخ بوده‌اندکه چه موقع و چه مقدار ماده، محصول و یا قطعه‌ی مورد نظر خود را با توجه به شرایط بازار و محدودیت‌های داخلی سفارش دهند تا هزینه‌های موجودی سازمان در حداقل مقدار خود قرار گیرد [۳]. در واقع هزینه‌های موجودی از مهمترین پارامترهای مدل‌های کنترل موجودی هستند که برای مدیران حائز اهمیت بوده و می‌توان در تمامی این مدل‌ها با آن مواجه شد. در بسیاری از مدل‌های پایه‌ی کنترل موجودی از جمله EOQ، پارامترها و مقادیر مرتبط با هزینه، قطعی در نظر گرفته شده‌اند، درحالیکه مسائل قطعی فقط بخش کوچکی از مسائل دنیای واقعی را به خود اختصاص می‌دهند و پویایی محیط مانع تعیین دقیق مقادیر و پارامترها می‌شود. در واقع زمانی که نادقیقی و عدم قطعیت نادیده انگاشته می‌شود، این مدل زیاد هم واقعی نیست، در دنیای واقعی عوامل زیادی نظیر تغییرات نرخ تورم و یا نوسانات نرخ ارز می‌تواند در عدم قطعیت این هزینه‌ها صحه‌گذاری نماید. بنابراین مدل‌های کلاسیک تا حدودی واقعیات را نادیده گرفته و این امر موجب شده تا مدیران تمایلی به بکارگیری این مدل‌ها نداشته باشند. حال آنکه برنامه‌ریزی وکنترل موجودی همواره باید برای سازمان‌ها و مدیران حائز اهمیت باشد، زیرا معمولا ۱۵ تا ۳۵ درصد سرمایه شرکت‌ها را موجودی‌ها تشکیل می‌دهند، حدود ۱۷ تا ۲۰ درصد ارزش موجودی‌ها را شرکت‌ها به‌عنوان هزینه نگهداری متحمل می‌شوند، نسبت‌های موجودی به فروش حدود ۱۲ تا ۲۰ درصد می‌باشد و نسبت‌های موجودی به کل دارائی‌ها در حدود ۱۶ تا ۳۰ درصد بوده است [۴]. در چنین مواقعی تئوری مجموعه‌های فازی می‌تواند مانند یک ابزار مناسب برای مدیریت تولید و کنترل موجودی کاربرد داشته باشد [۵]. به همین دلیل با بکارگیری مدل‌های کنترل موجودی فازی و در نظر گرفتن پارامترهای فازی این نقص مرتفع می‌گردد و پارامترها به صورت واقعی‌تر وارد مدل می‌شوند، تصمیم‌گیری صحیح و دقیقی از برآورد کالاها و قطعات در زمان مناسب و به مقدار مورد نیاز به آنها انجام می‌شود و نتایج ایجاد شده از این مدل (خروجی مدل) که منجر به محاسبات هزینه کل می‌گردد در عمل به واقعیت نزدیک‌تر می‌باشد. بنابراین، هدف اصلی از انجام تحقیق حاضر این است که مدل میزان اقتصادی سفارش را به عنوان یکی از مدل‌های اصلی و پایه‌ای مدیریت موجودی با استفاده از منطق فازی طراحی نماید تا ضمن برآورد کالا و قطعات در زمان مورد نیاز، مقدار مورد نیاز به آن‌ها را نیز بسنجد و هزینه‌های اضافی وارد به سازمان چون هزینه‌های نگهداری، سفارش و موجودی مواد اولیه را کاهش داده و قابلیت اطمینان سیستم را افزایش دهد. بنابراین در این پژوهش به دنبال پاسخ به این سوال هستیم که:

مدل میزان اقتصادی سفارش با پارامترهای فازی چگونه خواهد بود؟

مدل فازی طراحی شده، چه میزان هزینه‌های سیستم کنترل موجودی را کاهش می‌دهد؟

به منظور پاسخدهی به سوالات فوق، ادامه مقاله بدین صورت ارائه شده است: در بخش دوم مروری بر ادبیات و

پیشینه تحقیق ارائه می‌گردد. بخش سوم، متدولوژی تحقیق و مدل میزان اقتصادی سفارش فازی را بیان می‌نماید. در بخش چهارم، مدل مذکور با استفاده از داده‌های یک مثال عددی واقعی بکار گرفته می‌شود و یافته‌ها ارائه می‌گردد. یافته‌ها، در بخش پنجم مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد و در نهایت در بخش ششم نتایج کلی حاصل از تحقیق حاضر، محدودیت‌ها و پیشنهادات ارائه می‌گردد.

۲. مروری بر ادبیات تحقیق

۲-۱. مبانی نظری تحقیق

موجودی به همه کالاها و موادی اطلاق می شود که در فرآیندهای تولید و توزیع استفاده شده یا مورد مصرف قرار می گیرند [۴]. اقلامی نظیر مواد اولیه، قطعات خریداری شده، کالاهای در جریان ساخت و محصولات نهایی جزو مهمترین موجودی‌هایی هستند که در فرآیندهای تولید و توزیع استفاده می شوند [۳]. کاملترین تعریفی که می توان از موجودی ارائه داد، تعریفی است که از سوی انستیتو حسابداران رسمی ایالات متحده ارائه شده است و آن عبارت است از اقلامی از دارائی‌های مشهود و غیرمشهود و متعلق به یک موسسه که؛ الف) برای فروش در جریان عادی فعالیت‌های تجاری آن مؤسسه نگهداری می‌شود ب) به منظور ساخت و فروش محصول در فرآیند تولید قرار داشته باشد ج) در تولید کالاها و یا خدمات قابل فروش و ارائه به مصرف‌کننده باشد. علی‌رغم هزینه‌های مرتبط با نگهداری موجودی، داشتن موجودی در واحد امری غیرقابل اجتناب است. مسئله و هدف اصلی نگهداری موجودی‌ها برطرف نمودن یا کاهش دادن هزینه‌هایی است که به علت فقدان موجودی‌ها حاصل می‌شوند، هزینه‌های روبه‌رو شدن با کمبود کالا و مواد اولیه، از دست رفتن فرصت فروش کالا و کسر اعتبار [۶]. بنابراین توجیه نگهداری موجودی بایستی این باشد که، هزینه‌های صرفه‌جویی شده بیش از هزینه‌های نگهداری آن است بطور خلاصه منظور از کنترل موجودی فعالیت، بررسی یا فرآیندی مبنی بر حصول اطمینان از اینکه مقدار موجودی در حدی است که میزان تحویل کالا در مورد کلیه واحدهای انبارداری رضایت‌بخش و در عین حال هزینه‌های انبارداری در کمترین سطح قرار گیرد [۷].

یکی از سیستم‌های اصلی موجودی، سیستم موجودی با اندازه سفارش ثابت (FOS) نامیده شده است که در آن مقدار ثابت Q در فواصل مساوی یا متغیر، سفارش داده می شود، این مقدار ثابت برابر با مقدار اقتصادی سفارش (EOQ) است [۱]. میزان اقتصادی سفارش مقداری از سفارش است که مجموع هزینه‌ها حداقل شود. چنانکه گفته شد در ارتباط با موجودی‌ها چهار نوع هزینه وجود دارد، هزینه سفارش، هزینه نگهداری، هزینه کمبود و هزینه خرید. سیستم با صرفه‌ترین مقدار سفارش به دلیل مجاز ندانستن کمبود مجموع سه نوع از هزینه را در نظر می‌گیرد [۸]. هزینه‌های نگهداری شامل هزینه‌های سرمایه راکد، هزینه محل، بیمه، مالیات، دستمزد کارکنان انبارها، فاسد، مفقود، جابجا، فرسوده و مستهلک شدن و... و هزینه‌های سفارش شامل هزینه‌های دفتری سفارشات، هزینه‌های ناشی از تغییرات فصلی قیمت‌ها، هزینه آماده کردن تجهیزات، هزینه عدم استفاده از تخفیفات خرید، هزینه خرابی محصولات و کارگری و ... می‌باشد. در هر هزینه سفارش هر چقدر تعداد سفارش افزایش یابد در ازای آن هزینه سفارش افزایش می‌یابد، بنابراین تعداد سفارش با هزینه سفارش رابطه مستقیم دارد [۹]. هزینه قیمت (خرید) نیز مبلغی است که برای خرید موجودی‌ها پرداخت می‌شود [۶].

اشکال کار سیستم FOS اینست که باید گزارش مداوم از سیستم انبار داشته باشیم و برای رفع این نقیصه از سیستم دوظرفی استفاده می کنند. هر وقت مجموع موجودی‌ها کمتر از Mmax یا مساوی با آن باشد اقدام به سفارش می کنیم. در سیستم FOS گزارش دقیق از محصولات در دست و در راه همیشه لازم است [۱۰]. همچنین در این سیتم‌ها اغلب ذخیره ایمنی[1] نگهداری می‌شود که عبارتست از میزان اضافه موجودی انبار برای جلوگیری از کمبودهای احتمالی در زمان انتظار که باعث کاهش هزینه کمبود می‌گردد اما هزینه‌های نگهداری را افزایش می‌دهد [۹]. حداکثر موجودی بالاترین مقدار کالا در انبار است که نگهداری بیش از آن مقدار،

1. Safty Stock

مقرون بصرفه نمی‌باشد میزان حداکثر موجودی عبارتست از مقدار اقتصادی بعلاوه ذخیره احتیاطی (Max Q=EOQ+SS) [۳]. نقطهٔ سفارش مقداری بین حداکثر و حداقل موجودی است که وقتی موجودی کالا در انبار به این مقدار رسید لازم است درخواست خرید صادر شود این مقدار عبارت است از میزان

مصرف کالا طی زمان انتظار، بعلاوه ذخیره احتیاطی، مدت زمان بین درخواست خرید کالا، ورود کالا به انبار و دریافت آن یا در واقع مدتی که تشریفات اجرای درخواست خرید تا اصطلاح زمان انتظار گفته می‌شود. نمایش شماتیک سیستم موجودی در شکل ۱ ارائه شده است. [۳و۱۱]

باتوجه به شکل ۱ و آنچه ذکر شد؛ مدل میزان اقتصادی سفارش در شکل کلاسیک خود بر مفروضات زیر استوار است [۲۰]:

۱- پیش‌بینی مصرف به صورت یک عدد قطعی و برای مدت زمانی معلوم (معمولا یکسال) صورت می‌پذیرد.

۲- سفارشات بلافاصله پس از مصرف کالا انجام گرفته و موجودی انبار به صورت آنی تکمیل می‌گردد.

۳- مصرف (تقاضا) در تمام مدت زمانی تعیین شده ثابت است.

۴- هزینه هر بار سفارش (علیرغم میزان سفارش) ثابت و قطعی است.

۵- زمان تأخیر ثابت و مشخص است.

۶- قیمت هر واحد کالا معین و قطعی است.

۷- هزینه نگهداری معلوم و معین است و معمولا به صورت درصدی از قیمت واحد بیان می‌گردد. در شرایط واقعی عوامل زیادی می‌تواند در عدم قطعیت آنچه ذکر شد، تأثیرگذار باشد؛ نظریه مجموعه‌های فازی برای بیان عدم قطعیت در تعیین دقیق یا ذهنی اولویت‌ها، محدودیت‌ها و اهداف به کار می‌رود [۱۲]. این مجموعه‌ها در سال ۱۹۶۵ توسط پرفسور لطفی عسگرزاده جهت مدل‌سازی متغیرهای کیفی معرفی شد. این مجموعه به وسیله تابع عضویت مشخص می‌شود که برای هر موضوع (عضو) درجه‌ای از عضویت را در دامنه بین صفر و یک تعیین می‌کند [۲۱]. نظریه فازی قادر است بسیاری مفاهیم و متغیرها و سیستم‌هایی را که نادقیق و مبهم هستند، صورتبندی ریاضی بخشد و زمینه را برای استدلال، استنتاج، کنترل و تصمیم‌گیری در شرایط عدم اطمینان فراهم آورد [۱۳].

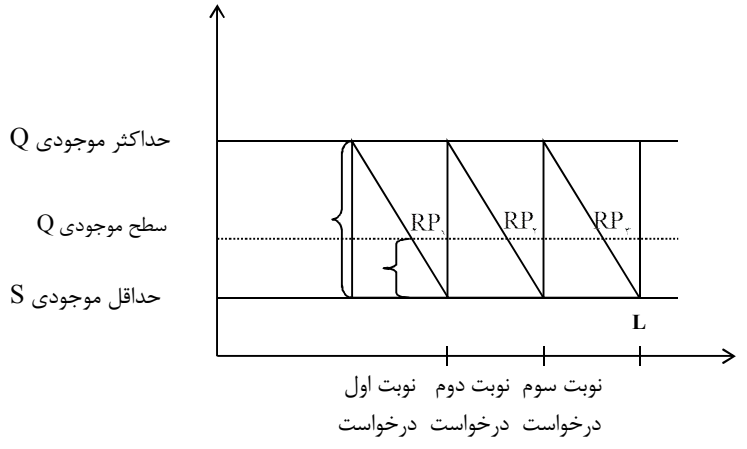

شکل ۱. نمایش شماتیک سیستم موجود

در اغلب مدل‌ها، مجموعه‌های فازی را به صورت اعداد فازی درنظر می‌گیرند، در واقع هر متغیر زبانی را می‌توان با اعداد فازی مثلثی و ذوزنقه‌ای بیان نمود. به دلیل سادگی در محاسبات و همچنین سودمندی در معرفی و پردازش اطلاعات در محیط فازی، کار با اعداد فازی مثلثی (TFN) ساده‌تر است. عدد فازی مثلثی $\tilde{a}$، بر اساس یک سه تایی مرتب (a^l, a^m, a^u) نشان داده می‌شود که نشاندهنده حد پایین مرکز و حد بالای آن عدد فازی می‌باشد [۶].

۲-۲. پیشینه تحقیق

مدل میزان اقتصادی سفارش (EOQ) از ابتدای معرفی در ۱۹۱۳، به عنوان ابزار تحقیقاتی قدرتمندی شناخته شده است، زیرا با بهره‌گیری از ساختار ساده آن می‌توان تأثیر عوامل مختلف را بر تصمیمات بهینه موجودی مورد تجزیه و تحلیل قرار داد. بعضی از مطالعات نظیر آندریولو و همکاران (۲۰۱۴)، احمد و سلطان (۲۰۱۴)، پریرا و کوستا (۲۰۱۵) و بوشیو و همکاران (۲۰۱۸)، تخفیف‌های مبتنی بر تعداد، تأمین مالی، نقایص کیفیت تأمین، اختلال در تأمین و مدت زمان گارانتی اقلام را مورد بررسی و تحلیل
قرار داده‌اند و نتایج را در مقالات ارائه نمودند. طالی زاده و همکاران (۲۰۱۳) یک مدل EOQ را با فرض اینکه بخشی از هزینه خرید بصورت پرداخت‌های جزئی و چندگانه، قبل از دریافت سفارش، پرداخت شود، توسعه داد که در آن هم مقدار سفارش و هم تعداد پیش پرداخت متغیرهای تصمیم هستند. کرومیدا و همکاران (۲۰۱۹) اثر ترکیبی ۳ عامل مربوط به بحران مالی جهانی را در نظر گرفته و یک مدل EOQ یکپارچه را ارائه می کند و برای بررسی تأثیر مشترک این سه عامل در تصمیمات بهینه موجودی، از یک راه حل کلی مدل یکپارچه برای به دست آوردن بهینه برای هر ترکیب فاکتور مورد نظر استفاده کرد.

از طرفی، در شرایط واقعی، نرخ تقاضا ثابت نیست و تحت عوامل مختلف تغییر می‌کند. بنابراین، بسیاری از محققان، سیستم موجودی را با الگوی تقاضای غیرثابت و یا احتمالی مطالعه کرده‌اند. به عنوان نمونه یک سیستم مرور دوره‌ای با تقاضای احتمالی و هزینه‌های متغیر در مطالعه عینان و کراپ (۲۰۰۶) آورده شده است که از بسط سری تیلور برای تقریب بخشی از تابع هزینه‌ها استفاده شده است. نمونه های دیگری از توسعه مدل‌های احتمالی کنترل موجودی در وو (۲۰۰۱)، اویانگ و چانگ (۲۰۰۳) و نیلسن و لارنسن (۲۰۰۴) آورده شده است. در این زمینه در سال‌های اخیر، خانرا و همکاران (۲۰۱۳) با در نظر گرفتن کمبودها و تأخیر مجاز در پرداخت در تقاضای مشتری، یک تابع درجه دوم زمان برای مدل موجودی یک محصول واحد ارائه کردند. آویناداو و همکاران. (۲۰۱۳) با در نظر گرفتن قیمت و نرخ تقاضای وابسته به زمان برای یک محصول فسادپذیر، یک مدل موجودی تهیه کردند وهدف آنها تعیین قیمت بهینه و مقدار بهینه سفارش بود. آلفارس و غیاثان (۲۰۱۶) مدل موجودی کمیت سفارش اقتصادی را پیشنهاد کردند که در آن نرخ تقاضا تابعی از قیمت فروش است، هزینه سفارش تابعی از زمان ذخیره‌سازی است و هزینه خرید بستگی به میزان سفارش با در نظر گرفتن تخفیف‌های کمیت در کل واحدها دارد. میشرا و همکاران. (۲۰۱۷) یک مدل موجودی EOQ با قیمت فروش و تقاضای وابسته به سهام برای فرسودگی محصولات ایجاد کردند و قیمت بهینه و مقدار بهینه سفارش را تعیین کردند. کردناس و همکاران (۲۰۱۸) یک مدل موجودی مقدار اقتصادی سفارش (EOQ) از دیدگاه خرده‌فروش و با سیاست خرید اعتباری، ارائه کردند که در آن تقاضای و هزینه نگهداری وابسته به زمان و بصورت غیرخطی در نظر گرفته شده است و میزان بهینه و سطح نهایی موجودی تعیین می‌شود.

همچنین، بسیاری از مفاهیم و متغیرها در مباحث موجودی نادقیق و مبهم هستند، به همین دلیل پژوهش‌های بسیاری برروی کنترل موجودی با رویکرد و پارامترهای فازی انجام شده است. به عنوان نمونه در تحقیقی که توسط چانگ (۲۰۰۳) انجام شد فروش از دست رفته به صورت فازی را برای مدل سفارش‌دهی با دوره‌ی ثابت اجرا شد. مقاله دیگری توسط ابراهیم و چن (۲۰۰۳) ارائه شد که با فازی درنظر گرفتن نرخ بهره، به عنوان ابزار اندازه‌گیری هزینه‌ها و سرمایه‌گذاری در مدل

کلاسیک EOQ به ارائه مدل جدید پرداخت. یادولی (۲۰۰۵) نیز بر اساس مدل EOQ یک مدل از سیستم چند کالایی را در یک محیط فازی معرفی نمود و کاربرد آن را در مدل برنامه‌ریزی منابع انسانی تشریح کرد. همچنین در تحقیق یائو (۲۰۱۵) مقدار تقاضای کل و مقدار سفارش به صورت فازی و دیگر پارامترها به صورت قطعی در نظر گرفته شد. کومار و وامیر (۲۰۱۶) به دنبال حداکثر کردن سود و حداقل کردن هزینه ضایعات بوده و مسئله موجودی دو هدفه را در یک محیط فازی فرموله کرد. داس و مایتی (۲۰۱۸) در مطالعه خود، دو مدل موجودی ارائه کردند که در آنها دو محدودیت بودجه‌ای و فضای انبار به صورت فازی بوده و یک هدف کمینه‌سازی مجموع هزینه‌ها در نظر گرفته شده بود.

با توجه به آنچه ذکر شد؛ مشاهده می‌شود که در پژوهش‌های گذشته یا اثر عوامل متفاوت بر میزان اقتصادی سفارش و هزینه درنظر گرفته شده است، یا برخی از پارامترها مانند تقاضا بصورت احتمالی درنظر گرفته شده‌اند. در پژوهش حاضر، با توجه به شرایط عدم قطعیت اقتصادی، تمامی پارامترهای مدل میزان اقتصادی سفارش و هر سه دسته هزینه‌های نگهداری، سفارش و خرید بصورت فازی در نظر گرفته شده‌اند و مدل EOQ ارائه شده است که بکارگیری آن منجر به کاهش هزینه کل و صرفه اقتصادی می‌گردد.

۳. متدولوژی تحقیق

با توجه به نقطه ضعف رویکرد کلاسیک EOQ مبنی بر قطعیت تمامی پارامترها در این پژوهش از رویکرد و پارامترهای فازی برای مدل میزان اقتصادی سفارش استفاده شده است. در مدل کلاسیک موجودی هر یک از هزینه‌های نگهداری، سفارش و خرید به صورت قطعی معین می‌گردند. لیکن هر یک از این هزینه‌ها شامل مجموعه وسیعی از هزینه‌های مشهود و نامشهود است و بنابراین برآورد دقیق هر یک از آنها به صورت یک عدد قطعی کاری بسیار پیچیده و شاید نشدنی است. بنابراین در مورد هزینه نگهداری، هزینه سفارش و قیمت معمولا تخمین‌های زبانی بکار گرفته می‌شود. در نتیجه اگر به جای C_o ,C_h ,C_p که در مدل کلاسیک موجودی به شکل اعداد قطعی هستند از اعداد فازی استفاده کنیم. آنگاه هزینه کل موجودی و EOQ نیز به صورت یک ارزش فازی درخواهد آمد:

$$\widetilde{T_c} = (\tilde{C}_p N) + \left(\frac{\tilde{C}_h \tilde{C}_p Q}{2}\right) + \left(\frac{\tilde{C}_o N}{Q}\right) \qquad (۱)$$

$C_o \frac{N}{Q}$= هزینه سفارش سالیانه

N= هزینه مصرف (تقاضا) سالیانه

C_h= هزینه نگهداری یک واحد

$C_h C_p \frac{Q}{2}$= هزینه نگهداری سالیانه

Q= میزان حجم سفارش در هر بار

C_o= هزینه هر بار سفارش

$C_p N$= هزینه خرید سالیانه

C_p= قیمت خرید یک واحد

$$\widetilde{Q}^* = \sqrt{\frac{2\tilde{C}_o N}{\tilde{C}_h \tilde{C}_p}} \qquad (۲)$$

در پژوهش حاضر، مقادیر فازی به صورت اعدا فازی ذوزنقه‌ای در نظر گرفته شده‌اند و با توجه به این که همیشه هزینه‌ها و قیمت اعداد غیرمنفی هستند بنابراین صرفاً اعداد فازی مثبت در نظر گرفته می‌شوند. تابع عضویت مربوط به هزینه سفارش، هزینه نگهداری و قیمت به ترتیب در روابط ۳، ۴ و ۵ مطرح می‌شوند.

$$\mu_{\tilde{C}o}(o) = \begin{cases} 0 & 0 \le C_{o1} \\ \frac{O - C_{o1}}{C_{o2} - C_{o1}} & C_{o1} \le 0 \le C_{o2} \\ 1 & C_{o2} \le 0 \le C_{o3} \\ \frac{C_{o4} - 0}{C_{o4} - C_{o3}} & C_{o3} \le 0 \le C_{o4} \\ 0 & 0 \ge C_{o4} \end{cases} \qquad (۳)$$

$$\mu_{\tilde{C}h}(h) = \begin{cases} 0 & h \le C_{h1} \\ \frac{h - C_{h1}}{C_{h2} - C_{h1}} & C_{h1} \le h \le C_{h2} \\ 1 & C_{h2} \le h \le C_{h3} \\ \frac{C_{h4} - h}{C_{h4} - C_{h3}} & C_{h3} \le h \le C_{h4} \\ 0 & h \le C_{h4} \end{cases} \qquad (۴)$$

$$\mu_{\tilde{C}p}(p)=\begin{cases}0 & p\le C_{p1}\\ \frac{P-Cp_1}{C_{p2}-C_{p1}} & C_{p1}\le p\le C_{p2}\\ 1 & C_{p2}\le p\le C_{p3}\\ \frac{C_{p4}-P}{C_{p4}-C_{p3}} & C_{p3}\le p\le C_{p4}\\ 0 & p\ge C_{p4}\end{cases} \quad (۵)$$

بدین ترتیب برای به دست آوردن تابع عضویت EOQ ابتدا تابع عضویت حاصل تقسیم C_o بر C_h بدست آمده، سپس تابع عضویت حاصل این تقسیم بر قیمت (C_p) به دست می آید و با توجه به این که در رابطه EOQ از حاصل این تابع عضویت (که عبارت است از حاصل تقسیم هزینه سفارش بر حاصلضرب هزینه نگهداری در قیمت) جذر گرفته شده و در $\sqrt{2N}$ ضرب می‌گردد، بنابراین تابع عضویت Q* به صورت رابطه ۶ به دست می‌آید: که در آن:

$S= -C_{o2}C_{h4}+ C_{o2}C_{h3}+ C_{o1}C_{h4}- C_{o1}C_{h3}$

$T= (-C_{o2}C_{h3}C_{p4}+ C_{o1}C_{h3}C_{p4}+ C_{o2}C_{h4}C_{p3}- C_{o1}C_{h3})\frac{Q^2}{2N}-(C_{o1})^2-(C_{o2})^2$

$W= (C_{o1}C_{o2}C_{p3}+ C_{o1}C_{o2}C_{p4}- (C_{o2})^2C_{p4})\frac{Q^2}{2N}-(C_{o1})^2C_{p3}C_{p4}$

$u= (C_{o4})^2- 2C_o3C_{o4}+ (C_{o3})^2+ (C_{o3}C_{h2}C_{p1}- C_{o4}C_{h2}C_{p1}- C_{o3}C_{h1}C_{p1}+ C_{o4}C_{h1}C_{p2})\frac{Q^2}{2N}$

$M= C_{o4}C_{h2}- C_{o4}C_{h1}- C_{o3}C_{h2}+C_{o3}C_{h1}$

$G= (2(C_{o4})^2C_{p1}+ C_{o3}C_{o4}C_{p1}- (C_{o3})2C_{p1}- (C_{o4})^2C_{p2}+C_{o3}C_{o4}C_{p2}-C_{o3}C_{h1}C_{p2}+C_{o3}C_{h1}C_{p1})\frac{Q^2}{2N}$

همچنین با توجه به رابطه هزینه کل، تابع عضویت آن به صورت رابطه ۷ محاسبه خواهد شد:که در آن:

$I=(C_{p1}-C_{p2})^2(C_{h2}-C_{h1})^2Q^2$

$S=-2C_{o1}\ NQ(C_{p2}-C_{p1})(C_{h2}-C_{h1})^2+ 2Q(C_{p2}-C_{p1})(C_{h2}-C_{h1})$

$$\left[\frac{N}{Q}(C_{o2}-C_{o1})(C_{p1}\left(\frac{C_{h2}Q}{2}+N\right)-C_{p2}\left(\frac{C_{h1}Q}{2}+N\right)+2(C_{p2}\left(\frac{C_{h1}Q}{2}+N\right)-C_{p1}\left(\frac{C_{h2}Q}{2}+N\right))\right]+\frac{2N^2}{Q}(C_{p2}-C_{p1})(C_{h2}-C_{h1})(C_{o2}-C_{o1})^2$$

$$A=\left(C_{o1}N(C_{p2}-C_{p1})(C_{h2}-C_{h1})\right)^2-2C_{o1}N(C_{p2}-C_{p1})(C_{h2}-C_{h1})(\frac{N}{Q}(C_{o2}-C_{o1})\left(\left(C_{p1}\left(\frac{C_{h2}Q}{2}+N\right)\right)+C_{p2}\left(\frac{C_{h1}Q}{2}+N\right)\right)+2\left(C_{p2}\left(\frac{C_{h1}Q}{2}+N\right)-C_{p1}\left(\frac{C_{h1}Q}{2}+N\right)\right)+\frac{2N^2}{Q}(C_{p2}-C_{p1})(C_{h2}-C_{h1})(C_{o2}-C_{o1})^2TC+\left[\frac{2N}{Q}(C_{o2}-C_{o1})\left(C_{p2}\left(\frac{C_{h1}Q}{2}+N\right)-C_{p1}\left(\frac{C_{h1}Q}{2}+N\right)\right)^2+\frac{4N^2}{Q^2}(C_{o2}-C_{o1})^2\right](C_{p1}\left(\frac{C_{h2}Q}{2}+N\right)-C_{p2}(\left(\frac{C_{h1}Q}{2}+N\right)(C_{p2}(\left(\frac{C_{h1}Q}{2}+N\right)-C_{p1}(\left(\frac{C_{h1}Q}{2}+N\right)$$

$J= ((C_{p4}-C_{p3})(C_{h4}-C_{h3})Q)^2$

$B= -2C_{o4}NQ(C_{h4}-C_{h3})^2(C_{p4}-C_{p3})^2+ 2Q(C_{h4}-C_{h3})(C_{p4}-C_{p3})\left[(C_{h4}Q+N)(\frac{N}{Q}(C_{o4}-C_{o3})(C_{p4}-C_{p3})+(C_{o4}-C_{o3})\frac{N}{Q}(C_{p3}\left(\frac{C_{h4}Q}{2}+N\right)-C\left(\frac{C_{h3}Q}{2}+N\right))\right]+\frac{2N^2}{Q}(C_{h4}-C_{h3})(C_{p4}-C_{p3})(C_{o4}-C_{o3})^2$

$$R=C_{o4}NQ(C_{p4}-C_{p3})^2(C_{h4}-C_{h3})^2-2C_{o4}N(C_{p4}-C_{p3})(C_{h4}-C_{h3})\left[\frac{2N}{Q}\left(\frac{C_{h4}Q}{2}+N\right)(C_{o4}-C_{o3})(C_{p4}-C_{p3})+(C_{o4}-C_{o3})\frac{Q}{N}(C\left(\frac{C_{h4}Q}{2}+N\right)-C\left(\frac{C_{h3}Q}{2}+N\right))\right]+\frac{2N^2}{Q}(C_{p4}-C_{p3})(C_{h4}-C_{h3})(C_{o4}-C_{o3})^2TC+4\left[\left(\frac{C_{h4}Q}{2}+N\right)(C_{o4}-C_{o3})\frac{N}{Q}(C_{p4}-C_{p3})\right]^2+\frac{4N^2}{Q^2}(\frac{C_{h4}Q}{2}+N)(C_{o4}-C_{o3})(C_{p4}-C_{p3})(C_{p3}\left(\frac{C_{h4}Q}{2}+N\right)-C\left(\frac{C_{h3}Q}{2}+N\right)))$$

$$\begin{cases}0 & Q\le\sqrt{\frac{2NC_{o1}}{C_{h4}C_{p4}}}\\ \frac{C_{p4}\frac{Q^2}{N}(s)+T-\sqrt{T^2+4(s)(w)}}{\left(C_{pe}\frac{Q^2}{N}-C_{p3}\frac{Q^2}{N}\right)(s)} & \sqrt{\frac{2NC_{o1}}{C_{h4}C_{p4}}}\le Q\le\sqrt{\frac{2NC_{o2}}{C_{h3}C_{p3}}}\\ 1 & \sqrt{\frac{2NC_{o2}}{C_{h3}C_{p3}}}\le Q\le\sqrt{\frac{2NC_{o3}}{C_{h2}C_{p2}}}\\ \frac{-(u)+\sqrt{u^2-4(M)(G)}-C_{p1}\frac{Q^2}{N}(M)}{(C_{p2}-C_{p1})\frac{Q^2}{N}(M)} & \sqrt{\frac{2NC_{o3}}{C_{h2}C_{p2}}}\le Q\le\sqrt{\frac{2NC_{o4}}{C_{h1}C_{p1}}}\\ 0 & Q\ge\sqrt{\frac{2NC_{o4}}{C_{h1}C_{p1}}}\end{cases} \quad (۶)$$

$$\mu_{\widetilde{TC}}-(TC)=\begin{cases}0 & TC\le C_{p1}\left(\frac{\widetilde{C}_{h1}Q}{2}+N\right)+\frac{\widetilde{C}_{o1}N}{Q}\\ \frac{-S+\sqrt{S^2-4AI}\ -2\frac{N}{Q}IC_{o1}}{2\frac{N}{Q}I(C_{o2}-C_{o1})} & C_{p1}\left(\frac{\widetilde{C}_{h1}Q}{2}+N\right)+\frac{\widetilde{C}_{o1}N}{Q}\le TC\le C_{p2}\left(\frac{\widetilde{C}_{h2}Q}{2}+N\right)+\frac{\widetilde{C}_{o2}N}{Q}\\ 1 & C_{p2}\left(\frac{\widetilde{C}_{h2}Q}{2}+N\right)+\frac{\widetilde{C}_{o2}N}{Q}\le TC\le C_{p3}\left(\frac{\widetilde{C}_{h3}Q}{2}+N\right)+\frac{\widetilde{C}_{o3}N}{Q}\\ \frac{2C_{o4}\frac{N}{Q}I+B-\sqrt{B^2-4RJ}}{2\frac{N}{Q}J(C_{o4}-C_{o3})} & C_{p3}\left(\frac{\widetilde{C}_{h3}Q}{2}+N\right)+\frac{\widetilde{C}_{o3}N}{Q}\le TC\le C_{p4}\left(\frac{\widetilde{C}_{h4}Q}{2}+N\right)+\frac{\widetilde{C}_{o4}N}{Q}\\ 0 & TC\ge C_{p4}\left(\frac{\widetilde{C}_{h4}Q}{2}+N\right)+\frac{\widetilde{C}_{o4}N}{Q}\end{cases}\qquad(۷)$$

پس از محاسبه مقدار EOQ که به شکل یک مجموعه فازی ارائه می‌شود، این مقدار دیفازی‌سازی شده و یک مقدار تقریبی به عنوان تخمینی از EOQ به دست می‌آید. بدین منظور و برای دسترسی به جواب‌های دقیق و واقعی‌تر از روش زیر استفاده می‌شود، در این روش امتیاز چپ و راست عدد فازی محاسبه می‌شود و سپس امتیاز نهایی از میانگین حسابی این دو حاصل می‌گردد: [۱۹]

$X_L = m_1 - \frac{a^2}{(2a+\beta)}$ امتیاز چپ

$X_R = m_2 + \frac{a^2}{(2\beta+a)}$ امتیاز راست

$X_T = \frac{1}{2}\ (X_L + X_R)$ امتیاز نهائی

همچنین برای دیفازی‌سازی هزینه کل موجودی و تعیین حداقل هزینه کل باید دامنه‌ای از مقدار سفارش Ω را جدا نموده و در آن دامنه به جستجوی مقدار حداقل هزینه کل بپردازیم. کاملا منطقی است که فرض کنیم دامنه‌ای که مشمول مقدار سفارشی با حداقل هزینه است در همسایگی EOQ به دست آمده از مدل کلاسیک باشد. بنابراین برای هر یک از اقلام موجودی باید مقدار EOQ از مدل کلاسیک و با استفاده از داده‌های قطعی محاسبه شود و سپس دامنه‌ای در همسایگی EOQ در نظر گرفته و آنگاه ارزش دیفازی شده هزینه کل به ازای هر Q متعلق به دامنه مذکور پیدا خواهد شد و از بین این مقادیر دیفازی شده کمترین آنها را به عنوان حداقل هزینه کل شناسایی نموده مقدار Q^* مربوط به آن مقدار بهینه نامیده می‌شود. بر این اساس مراحل تعیین حداقل هزینه کل موجودی عبارتند از:

۱- به دست آوردن مقدار سفارش اقتصادی EOQ در مدل کلاسیک.

۲- انتخاب دامنه‌ای (Ω) در همسایگی EOQ قطعی.

۳- به ازای هر Q متعلق به Ω تابع عضویت $\widetilde{Tc}$ را به دست آورده آنگاه مقدار دیفازی شده TC را برای همه این توابع عضویت به دست آورده از بین مقادیر دیفازی شده TC کمترین را انتخاب نموده و Q مربوط به آن به عنوان مقدار بهینه سفارش معرفی می‌شود.

۴. یافته‌ها

به منظور حل مدل میزان اقتصادی سفارش فازی از یک مثال عددی با داده‌های واقعی، استفاده شده است. داده‌ها برای ۵۰ قلم از اقلام گروه A موجودی‌های انبار مواد افزودنی و شیمیایی یک شرکت صنایع غذایی صورت گرفته است. انبار مذکور کلا دارای چندین قلم موجودی است که براساس تحلیل ABC صورت گرفته چندین قلم موجودی در گروه A قرار می‌گیرد که از این اقلام ۵۰ قلم به صورت تصادفی انتخاب گردید. داده‌های جمع‌آوری شده مربوط به اقلام انتخابی شامل داده‌های مربوط به قیمت هر یک از اقلام به صورت فازی، داده‌های مربوط به هزینه سفارش برای هر یک از اقلام به صورت فازی، داده‌های مربوط به درصد هزینه نگهداری هر یک از اقلام به صورت فازی، داده‌های مربوط به مصرف سالیانه هر یک از اقلام به صورت قطعی می‌باشد. داده‌های مذکور همگی از اسناد مالی سال ۱۳۹۶ شرکت استخراج گردید که البته به دلیل ماهیت فازی بودن داده‌های اول تا سوم از نظرات و پیشنهادات مدیران و کارشناسان شرکت در تعیین حدود بالا و پایین و ارتفاع مجموعه‌های فازی مربوطه استفاده گردید. این داده‌ها در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. قیمت، هزینه نگهداری و هزینه سفارش اقلام به صورت اعداد فازی (حد پایین، حد میانی ۲، حد میانی ۳، حد بالا)، میزان تقاضا، میزان سفارش در سیستم به صورت اعداد قطعی

اقلام	قیمت				هزینه نگهداری	هزینه سفارش				تقاضا	میزان سفارش در سیستم
۱	69300	68100	68100	67000	0.02 0.015 0.012 0.01	235000	220000	220000	210000	13150	500
۲	17290	16000	16000	14700	0.02 0.015 0.012 0.01	80000	70000	70000	65000	879	180
۳	97000	95000	95000	91500	0.02 0.015 0.012 0.01	165000	150000	150000	145000	156	50
۴	108000	105000	105000	101200	0.02 0.015 0.012 0.01	270000	250000	250000	200000	202	101
۵	187300	175500	175500	172300	0.02 0.015 0.012 0.01	58000	55000	55000	52000	30	15
۶	10400	9950	9950	9190	0.02 0.015 0.012 0.01	370000	360000	360000	355000	3960	1500
۷	48000	45000	45000	43910	0.02 0.015 0.012 0.01	1200000	1100000	1100000	1000000	4860	1000
۸	77900	76000	76000	75260	0.02 0.015 0.012 0.01	215000	207000	207000	200000	836	100
۹	131350	125500	125500	120750	0.02 0.015 0.012 0.01	40000	37000	37000	35000	25	25
۱۰	286900	280000	280000	275100	0.02 0.015 0.012 0.01	90000	82000	82000	80000	90	30
۱۱	249000	242000	242000	235000	0.02 0.015 0.012 0.01	30000	27000	27000	25000	10	10
۱۲	276000	250000	250000	245000	0.02 0.015 0.012 0.01	31000	28000	28000	27000	10	10
۱۳	275000	230000	230000	225000	0.02 0.015 0.012 0.01	30000	28000	28000	27000	10	10
۱۴	15000	14000	14000	13000	0.02 0.015 0.012 0.01	8000	7500	7500	7000	50	25
۱۵	13000	12500	12500	11000	0.02 0.015 0.012 0.01	4000	3650	3650	3500	28	28
۱۶	800000	780000	780000	765000	0.02 0.015 0.012 0.01	120000	115000	115000	110000	15	15
۱۷	50000	49000	49000	48000	0.02 0.015 0.012 0.01	52500	50000	50000	45000	100	20
۱۸	45500	45000	45000	44000	0.02 0.015 0.012 0.01	95000	90000	90000	88000	200	45
۱۹	140700	135000	135000	132000	0.02 0.015 0.012 0.01	9200	9000	9000	8700	1411	55
۲۰	82000	81500	81500	80000	0.02 0.015 0.012 0.01	110000	105000	105000	100000	131	55
۲۱	48000	47000	47000	46000	0.02 0.015 0.012 0.01	1700000	1620000	1620000	1610000	7030	500
۲۲	5900	5850	5850	5800	0.02 0.015 0.012 0.01	1200000	1170000	1170000	1125000	19676	2500
۲۳	77000	76500	76500	76000	0.02 0.015 0.012 0.01	180000	179000	179000	173000	478	150
۲۴	20000	19000	19000	18500	0.02 0.015 0.012 0.01	4000	3700	3700	3600	20	20
۲۵	450000	448000	448000	445000	0.02 0.015 0.012 0.01	22500	21900	21900	20000	5	5
۲۶	17600	17500	17500	175000	0.02 0.015 0.012 0.01	35000	34300	34300	33000	20	20
۲۷	35170	32000	32000	31888	0.02 0.015 0.012 0.01	46500	44000	44000	42000	140	70
۲۸	17000	16500	16500	16000	0.02 0.015 0.012 0.01	9000	5000	5000	4500	50	25
۲۹	16000	14500	14500	13000	0.02 0.015 0.012 0.01	13000	11200	11200	11000	79	35
۳۰	17000	16500	16500	15500	0.02 0.015 0.012 0.01	10000	8500	8500	7800	50	25
۳۱	170000	165000	165000	15500	0.02 0.015 0.012 0.01	8900	8500	8500	8000	53	25
۳۲	17000	16500	16500	15500	0.02 0.015 0.012 0.01	7800	7500	7500	7100	45	45
۳۳	18000	17500	17500	17000	0.02 0.015 0.012 0.01	9200	8560	8560	8000	50	25
۳۴	22000	21000	21000	20000	0.02 0.015 0.012 0.01	4500	4100	4100	4000	20	20
۳۵	21000	20500	20500	20000	0.02 0.015 0.012 0.01	4400	4100	4100	4000	20	20
۳۶	240000	235000	235000	220000	0.02 0.015 0.012 0.01	48000	46500	46500	45000	20	20
۳۷	21500	21000	21000	19000	0.02 0.015 0.012 0.01	5000	4200	4200	4000	20	20
۳۸	23000	22000	22000	21000	0.02 0.015 0.012 0.01	5200	4400	4400	4200	20	20
۳۹	37000	35000	35000	31500	0.02 0.015 0.012 0.01	38000	36000	36000	35000	226	30
۴۰	18000	17000	17000	16500	0.02 0.015 0.012 0.01	4200	3300	3300	3000	20	20
۴۱	19500	19000	19000	18700	0.02 0.015 0.012 0.01	5600	3800	3800	3200	40	20
۴۲	22000	21160	21160	20000	0.02 0.015 0.012 0.01	5000	4200	4200	4100	20	20
۴۳	16800	15000	15000	13650	0.02 0.015 0.012 0.01	7500	6200	6200	6000	40	40
۴۴	22680	20000	20000	18375	0.02 0.015 0.012 0.01	9000	7400	7400	7200	38	36

۴۵	21000	16000	16000	12500	0.02 0.015 0.012 0.01	3450	3100	3100	3000	20	20
۴۶	82000	81500	81500	81300	0.02 0.015 0.012 0.01	2800000	2650000	2650000	2100000	250	9940
۴۷	47000	46500	46500	42000	0.02 0.015 0.012 0.01	16000	13800	13800	13500	30	30
۴۸	46500	46000	46000	45000	0.02 0.015 0.012 0.01	15500	13800	13800	13500	30	30
۴۹	90000	89000	89000	87000	0.02 0.015 0.012 0.01	9200	8700	8700	8200	10	10
۵۰	190000	187500	187500	183000	0.02 0.015 0.012 0.01	95500	91700	91700	67000	50	50

برای هر یک از اقلام با توجه مدل میزان اقتصادی سفارش فازی، می‌توان یک تابع عضویت بدست آورد. در اینجا با جاگذاری پارامترهای فازی مربوط به موجودی سی و پنجم جدول در تابع عضویت عمومی (رابطه ۶) به دست آمده، تابع عضویت میزان سفارش این قلم موجودی به صورت رابطه ۸ به دست می‌آید:

با استفاده از روش ارائه شده در بخش قبل مقدار دیفازی شده سفارش این قلم عبارت ۲۴/۵۳ شده است. تابع عضویت مقدار سفارش و مقدار دیفازی شده آنها برای همه اقلام در جدول ۲ ارائه شده است.

با توجه به آنچه در بخش پیش ذکر شد؛ برای بدست آوردن مقدار سفارش اقتصادی که هزینه کل موجودی فازی را حداقل سازد می‌توان ابتدا دامنه‌ای در همسایگی EOQ قطعی مربوط به هر قلم انتخاب نمود و برای هر یک از این اقلام دامنه، تابع عضویت هزینه کل موجودی را با استفاده از رابطه ۷ تشکیل داد و سپس میزان دیفازی شده هزینه کل موجودی را به ازاء هر Q مربوط به این دامنه محاسبه نمود و آنگاه از بین این هزینه‌های دیفازی شده، کمترین را انتخاب نمود. این مقدار «حداقل هزینه کل موجودی در حالت فازی» نام دارد. مقدار حداقل هزینه کل موجودی در حالت فازی برای هر یک از اقلام محاسبه گردیده و در جدول ۲ ارائه شده است و Q متناظر با «حداقل هزینه کل موجودی در حالت فازی» را با Q^* نشان داده و «میزان سفارش اقتصادی در حالت فازی» می‌نامیم. این مقادیر نیز برای هر یک از اقلام مشخص شده و در جدول ۲ ارائه شده است.

$$\mu_{\tilde{Q}}(Q) == \begin{cases} 0 & Q \le 19.518 \\ \frac{-100-2.875Q^2+\sqrt{10{,}000+1575Q^2+5.640625Q^4}}{-0.125Q^2} & 19.518 \le Q \le 23.094 \\ 1 & 23.094 \le Q \le 25.820 \\ \frac{-300-1.125Q^2+\sqrt{90{,}000+1115Q^2+0.765625Q^4}}{0.05Q^2} & 25.820 \le Q \le 29.66 \\ 0 & Q \ge 29.66 \end{cases} \quad (۸)$$

جدول ۲. حدود تابع عضویت میزان سفارش، میزان دیفازی شده و میزان سفارش اقتصادی فازی و حداقل هزینه

اقلام	Q-1	Q-2	Q-3	Q-4	defuzz-Q	Q*	MIN defuzz-TC-
۱	6312.57	7524.10	8414.44	9604.49	7963.75	7709	903432762.60
۲	574.85	716.07	800.59	978.13	768.40	734	14232520.12
۳	152.71	181.22	202.61	237.20	193.60	187	15010114.66
۴	193.41	253.23	283.12	328.31	264.12	254	21549244.27
۵	28.86	35.41	39.58	44.94	37.17	36	5426602.46
۶	3676.59	4370.76	4886.65	5646.84	4647.04	4476	39702298.99
۷	3181.98	3979.95	4449.72	5153.97	4188.81	4034	223880099.72
۸	463.29	551.00	616.04	691.12	580.01	562	64417186.75
۹	25.81	31.35	35.05	40.70	33.23	32	3203338.90
۱۰	50.10	59.28	66.28	76.74	63.13	61	25496408.66
۱۱	10.02	12.20	13.64	15.98	12.96	13	2463655.42
۱۲	9.89	11.63	13.66	15.91	12.79	12	2663213.11
۱۳	9.91	11.65	14.24	16.33	13.04	12	2557317.07
۱۴	48.30	59.76	66.82	78.45	63.34	61	712352.59

۱۵	27.46	33.02	36.91	45.13	35.70	34	348447.16
۱۶	14.36	17.17	19.20	21.96	18.10	18	11917843.47
۱۷	94.87	116.64	130.41	147.90	122.34	118	4983385.75
۱۸	196.68	230.94	258.20	293.88	244.96	237	9125419.81
۱۹	93.41	111.99	125.21	140.24	117.62	114	191756677.42
۲۰	126.39	150.01	167.72	189.80	158.44	154	10819628.02
۲۱	4855.90	5684.02	6354.93	7208.39	6026.51	5838	334358711.31
۲۲	19369.51	22906.19	25609.89	28533.83	24087.97	23373	117067534.82
۲۳	327.71	386.17	431.75	475.84	404.98	395	36998756.42
۲۴	18.97	22.79	25.48	29.41	24.17	23	389191.03
۲۵	4.71	5.71	6.38	7.11	5.97	6	2275832.67
۲۶	19.36	22.83	25.52	28.28	23.98	22	3568622.05
۲۷	129.30	160.21	179.12	202.07	162.46	161	4665756.96
۲۸	36.38	44.95	50.25	75.00	52.00	50	836918.59
۲۹	73.70	90.20	100.85	125.70	97.83	93	1165249.49
۳۰	47.90	58.60	65.52	80.32	63.20	61	532463.45
۳۱	49.94	60.34	67.46	78.02	63.94	62	881767.71
۳۲	43.35	52.22	58.39	67.30	55.32	53	748908.30
۳۳	47.14	57.10	63.85	73.56	60.41	58	889712.87
۳۴	19.07	22.82	25.51	30.00	24.37	23	427131.11
۳۵	19.52	23.09	25.82	29.66	24.53	24	417005.58
۳۶	61.24	22.97	25.68	93.42	131.17	72	485374.84
۳۷	19.29	23.09	25.82	32.44	25.24	24	419103.17
۳۸	19.11	23.09	25.82	31.47	24.92	24	447622.85
۳۹	146.21	176.05	196.83	233.51	188.34	181	7907195.31
۴۰	18.26	22.75	25.44	31.91	24.64	24	348607.03
۴۱	25.62	32.66	36.51	48.95	36.07	35	771725.21
۴۲	19.31	23.01	25.72	31.62	24097.00	24	428742.79
۴۳	37.80	46.95	52.49	66.30	51.01	49	615718.76
۴۴	34.73	43.30	48.41	61.01	46.97	45	784326.03
۴۵	16.90	22.73	25.41	33.23	24.62	23	333908.49
۴۶	5045.60	6564.58	7339.42	8274.50	6790.57	6575	818615889.15
۴۷	29.35	34.45	38.52	47.81	37.64	36	1387073.79
۴۸	29.51	34.64	38.73	45.46	37.13	36	1399538.41
۴۹	9.55	11.42	12.76	14.54	12.06	12	902138.37
۵۰	47.85	57.10	63.84	72.24	60.23	58	9504130.05

همچنین برای هر یک از اقلام انتخابی میزان سفارش اقتصادی قطعی (EOQ) محاسبه می‌گردد. جهت انجام این امر نیاز به داده‌های قطعی وجود دارد، لکن به دلیل این که داده‌ها ماهیتاً به صورت فازی هستند و به همین شکل نیز جمع‌آوری شده‌اند ابتدا باید یک مقدار قطعی برای هر یک از داده‌ها محاسبه شود. بدین منظور از روش دیفازی‌سازی بخش قبل استفاده می‌شود. برای هر یک از اقلام انتخاب شده هزینه کل قطعی موجودی محاسبه می‌گردد. جهت انجام این کار نیز نیاز به داده‌های قطعی مربوط به قیمت، هزینه نگهداری، هزینه سفارش و مصرف می‌باشد که از مقادیر دیفازی شده قیمت، هزینه نگهداری و هزینه سفارش و مقدار قطعی مصرف سالیانه استفاده شده و از طریق رابطه ۱ میزان هزینه کل قطعی موجودی محاسبه می‌شود. مقادیر دیفازی شده داده‌ها در جدول ۳ ارائه شده است.